

med hälsning från ordföranden

God och varm vår!

När ni får detta nummer i din hand kanske våren börjar övergå till sommar i södra Sverige. Detta är en härlig tid (om man inte lider av allt pollen som finns i luften!). En tid väl lämpad för exkursioner när våra landformer är lättare att upptäcka och identifiera.

Jag vill i denna hälsning lyfta fyra punkter:

Först och främst vill jag påminna er om Geografiseminariet den 20–21 september i Uppsala. Vi hoppas få se många geografer vid seminariet. Det kommer att bli ett ypperligt tillfälle för oss att mötas och diskuteras geografifämnet ur olika perspektiv. Vi hoppas att ha den prisbelönta geografiläraren Lotta Jankell med oss på seminariet i Uppsala i september. Något för alla utlovas. Som sig bör när geografer möts: en exkursion i närområdet. Mer information finns på sidan 5 i detta nummer. Ansökningsblankett finns på hemsidan.

Den andra och tredje punkten är båda del av beslut som togs vid Riksföreningens årsmöte den 5 april i Helsingborg. Då GR:s ekonomi har förbättrats de senaste åren vill vi att detta ska komma medlemmarna till godo. Vi uppmanar kretsarna att ansöka om bidrag för aktiviteter. Mer information ges på hemsidan.

Årsmötet beslutade också om att ha en facebookside för föreningen. Den är nu igång. Ni hittar den om ni söker på Geografilärarnas Riksförening. Ta för vana att besöka sidan och dela med er av artiklar, länkar, kommentarer eller funderingar som rör geografin i eller utanför klassrummet. Något som vi vill ha djupare kunskap om är fortbildningsbehovet hos landets geografilärare. Gå in på facebook och delge oss dina synpunkter. GIS i skolan och fördjupningskurser i naturgeografi vet vi att flera skolor har på sin önskelista.

Fullständigt protokoll från årsmötet finns på hemsidan.

Den fjärde och avslutande punkten en påminnelse om en av de många seminarier och konferenser som äger rum utanför Sveriges gränser. Varför inte åka till Trondheim 25–26 september? Se mer information på www.NTNU.NO/GEOGRAFIKONFERANSEN

*

Som vanligt vill jag uppmana er att ta del av de aktiviteter som kretsarna erbjuder. Mer information finns på hemsidan www.geografitorget.se och här i Notiserna.

Väl mött på seminariet i september i Uppsala.

Karin Wakeham

kretsar kallar

Mycket av kretsarnas verksamhet annonseras först och ibland endast på Geografilärarnas riksförenings sajt www.geografitorget.se. Via sajten går det också att prenumerera (gratis) på Geografitorgets Nyhetsbrev och på det sättet få information om de senaste uppdateringarna, kallelser till möten, föredrag, exkursioner och annat.

Jubileumsseminarium den 19–20 september 2014

(flyttat från september 2013).

Intresset för att fira föreningens 80-årsdag (2013) har varit stort. Dock har åtstramningar i skolbudgetar påverkat antalet anmälningar. Styrelsen kommer dock att göra ett nytt försök till samling av landets geografilärare 2014.

Så boka redan nu 19–20 september 2014!
Vänligen styrelsen

Stockholmskretsen

Kretsmöte tisdagen den 20 maj kl 17.30–19.00. Geohusets Allrum entréplan.

Tema: Varför Geografikunskaper?

Även nya/geografilärare/studenter är välkomna för att få information om kretsens arbete och träffa oss i styrelsen och andra medlemmar.

Vänerkretsen

Vänerkretsen välkomnar till den årliga exkursionen som den här gången letar sig ut på Västgötaslätten. Vi ses i Götene/Lidköping lördag morgon, den 20 september. Vindkraft och livsmedelsindustri är i fokus. Närmare programdetaljer samt precis tid och samlingsplats annonseras på www.geografitorget.se.

Kontaktperson: Ann Engström Åberg, tel 0584-12423, 0722140716 eller ann.engstrom-oberg@telia.com.

notiser

Skolforum

Varje år brukar Geografilärarnas Riksförening representeras på Skolforum. Tanken är att vi även ska finnas med detta år. Jag (David Örbring) har varit den som representerat föreningen de senaste åren. Detta år behöver jag hjälp med att bemanna montern. Finns det någon intresserad medlem i föreningen som kan tänka sig att åka till Stockholm den 27–28 oktober för att stå i montern för föreningens räkning. Resekostnader och boende behöver vederbörande inte betala.

Medlemmen/medlemmarna som gör detta får också tillträde till Skolforum och det som erbjuds där.

Intresserad? – Hör av dig till mig:
david.orbring@gmail.com

För information om Skolforum se länk:
www.skolforum.com

Vänligen
David Örbring, Sekr i Geografilärarnas Riksförening

kontakt med kretsarnas styrelser

Fullständiga uppgifter om kretsarna, deras styrelser och verksamhet finns på
www.geografitorget.se

Södra kretsen

Ordförande: Magnus Grahn, Ö Vallgatan 5 B
223 61 Lund, mejl: magnus.grahn@uvet.lu.se

Stockholmskretsen

Ordförande: Gunvor Larsson, Furunäsvägen
12, 181 43 Lidingö, tel: 08-765 5307,
mejl: gula@enskildagymnasiet.se

Östra kretsen

Ordförande: Pia Anderson, Kungsbro Grind-
torp 2, 590 75 Ljungsbro, tel 013-663 89,
mejl: piaan613@gmail.com

Vänerkretsen

Ordförande: Henrik Sahlin, Örebro
Sekreterare och kassör: Ann Engström
Åberg, Hjortronstigen 2, 695 30 Laxå,
tel: 072 2140716
mejl: ann.engstrom-aberg@telia.com

Västra kretsen

Ordförande: Anneli Andersson-Berg (Katrine-
lundsgymnasiet), Haga Nygata 29A, 413 01
Göteborg, tel: 031-13 39 96, 0704 156085,
anneli.andersson.berg@educ.goteborg.se

Kronobergskretsen

Ordförande: Peter Bengtsson, Västerports-
vägen 22, 352 62 Växjö,
mejl: peter.bengtsson@tingsryd.se

Ämnesdidaktiska hörnet

Croquis i geografi

I senaste numret av tidskriften *Geography* från Geographical Association har Anke Uhlenwinkel (2014) skrivit en intressant artikel. Hon beskriver ett spännande sätt att arbeta med kartor som används i franska skolor. Det ämnesdidaktiska hörnet kommer i detta nummer handla om detta och utgå från hennes artikel. Du hittar artikeln här:

Uhlenwinkel, A. (2014) Factual knowledge and conceptual understanding. *Geography*, 99, 28–35

Det kallas croquis, vilket skulle kunna sägas betyda skiss. Uhlenwinkel beskriver croquis som ett sätt för en elev att berätta sin

tolkning med hjälp av geografisk information. En croquis är på det sättet en berättelse med utgångspunkt i geografisk information. Genom att ställa frågor och använda geografisk information för att söka svara kan en croquis produceras. Vad är det då som eleven ska producera? Jo, eleverna ska producera en karta genom att dra slutsatser från mer eller mindre osammanhängande information. Dessa slutsatser presenterar sedan eleven genom att göra en kartskiss som kan kallas croquis.

Croquis skiljer sig från tematiska kartor. Uhlenwinkel beskriver att en tematisk karta är en förenklad bild av verkligheten som även har med en lokalisering av information.

Det kan vara en mängd olika typer av information på en tematisk karta som till exempel befolkning och naturresurser. Tematiska kartor kan på det sättet sägas försöka vara objektiva och göra en ansats till beskriva verkligheten utifrån bestämda faktorer och en bestämd skala. För att arbeta med croquis kan du dock använda tematiska kartor, eller geografisk information i någon form. Skillnaden mellan en tematisk karta och en croquis är enligt Uhlenwinkel att en tematisk karta försöker beskriva verkligheten medan en croquis försöker visa på relationen mellan olika faktorer för att svara på en frågeställning.

I artikeln beskriver Uhlenwinkel hur arbetet och progressionen av att arbeta med croquis kan gå till i Frankrike. Den här progressionen hos eleverna sträcker sig enligt Uhlenwinkel från 11–12 år till 14–15 år. Tillämpning och ökad svårighetsgrad ökar ytterligare efter 14–15 år åldern.

1. Det första steget innebär att eleverna ska arbeta med att läsa och tolka croquis och kanske göra någon egen enkel variant.
2. Nästa nivå är att eleverna ska kunna kombinera data och klassificera data som kan utgöra underlag till en croquis.
3. Det tredje steget är att eleverna ska rita en egen croquis utifrån en given frågeställning.

Följande är ett förslag på hur upplägget skulle kunna tolkas:

1. Eleverna arbetar med en croquis som du eller någon annan har gjort. Den kan till exempel handla om Sverige eller din hemort. En frågeställning till en croquis skulle till exempel kunna börja med: Hur ser utvecklingen av ... ut på denna plats?

I artikeln av Uhlenwinkel finns ett exempel som hon kallar ”The Russian territory: a changing space” (på franska).

2. Eleverna arbetar med tematiska kartor, statistik och diagram som kan användas för att göra en egen croquis. De ska välja ut information som de vill ha med och som kan kombineras för att dra egna slutsatser. Det kan således vara tematiska kartor, statistik och diagram om till exempel en plats, region eller land som ni kommit överens om. Det kan också vara lämpligt att eleverna bestämmer en frågeställning som informationen kan hjälpa till med att besvara.
3. Eleverna använder den kunskap som de fått av att läsa och ta fram information om croquis till att göra egna varianter. En frågeställning behöver göras som ligger till grund för informationen som används i utförandet av deras croquis.

Det finns många spännande sätt att arbeta med kartor i skolan. En forskare som skrivit en del om hur barn skapar mening med kartor samt om strategier för att lära ut kartkunskaper är Patrick Wiegand (2006). Lästips: *Learning and teaching with maps*.

Referenser

- Uhlenwinkel, A. (2014) Factual knowledge and conceptual understanding. *Geography*, 99, 28–35.
- Wiegand, P. 2006. *Learning and teaching with maps*. London: Routledge.

David Örbring
Doktorand i utbildningsvetenskap
Institutionen för utbildningsvetenskap
Lunds universitet, Campus Helsingborg
Mejl: davidorbring@gmail.com

Välkommen på 81-årskalas!

Med anledning av Geografilärarnas Riksförenings 81-årsjubileum
inbjuder styrelsen till:

Geografiseminarium 20 – 21 september 2014, Uppsala

Geografi – ett ämne i förändring? *Då, nu och i morgon*

Preliminärt program visas nedan. Ett detaljerat program med lokaler och namn på föreläsare/diskussionsledare kommer att presenteras 15 juni på www.geografitorget.se

Fredag 19 september

11.00 - 11.30 Kaffe och registrering

11.30 - 13.00 Session 1 Välkommen och en tillbakablick

13.00 - 14.00 Lunch

14.00 - 14.45 Session 2 Idag - aktuell forskning. Ämnets status.

15.00 - 15.45 Session 3 Aktuell forskning/Vad händer i skolan?

15.45 - 16.00 Kaffe

16.00 - 16.45 Session 4 Nationella prov i geografi

19.00 - Middag med underhållning

Lördag 20 september

09.00 - 09.45 Session 5 Aktuell forskning och framtida visioner

09.45 - 10.15 Kaffe

10.15 - 11.00 Session 6 Har geografin någon framtid? Idéer för framtiden. Avslutande diskussioner.

11.15 - 12.30 Session 7 *Carolina Rediviva, Pelle Svanslös, Bror Hjort och Fyrisån...*Vad mer?

Geografiska betraktelser över Uppsala.

12.30 - 13.30 Lunch

13.30 - 16.30 Exkursion i Uppsalaområdet.

Övernattning

Övernattning ordnas av deltagarna själva. Se exempelvis <http://www.destination uppsala.se/sv/Bo/>
eller www.booking.com

Anmälan

Anmälan görs senast **15 augusti 2014** genom att skicka in anmälningsblankett som finns på hemsidan.
www.geografitorget.se per e-post till karin.wakeham@liu.se

Anmälningsblankett kan också skickas med post till David Örbring, Föreningsgatan 3A, 29133
KRISTIANSTAD. 1200 SEK för fredag – lördag. Enbart fredag eller lördag 700 SEK

OBS Vid anmälan innan 20 juni lämnas 100 SEK i rabatt. Välkommen till Uppsala i september!